

O'QUVCHILARNI KASBGA YO'NALTIRISHDA PSIXOLOGIK MASLAHAT XIZMATLARINING AHAMIYATI

*Buxoro viloyati Gijduvon tumani 7-umumiy
o'rta ta'lim maktabi amaliyotchi psixologi
Gulnoza Najmiddinova Sadriddinova*

Annotatsiya

Ushbu maqolada o'quvchilarni kasbga yo'naltirish jarayonida psixologik maslahat xizmatlarining tutgan o'rni tahlil qilingan. Kasb tanlashda psixologik yordamning o'quvchining shaxsiy xususiyatlari, qiziqishlari va bozor talablariga mos ravishda yo'naltirishdagi roliga e'tibor qaratiladi. Maktabdagi amaliy ishlar, testlar va maslahatlar orqali qanday natijalarga erishish mumkinligi misollar bilan yoritiladi.

Kirish

Kasb tanlash jarayoni o'quvchilarning kelajakdagi ijtimoiy, iqtisodiy va psixologik holatini belgilab beruvchi muhim bosqichdir. Maktab davrida kasbiy yo'naltirish to'g'ri tashkil etilsa, o'quvchi o'zining qiziqish va qobiliyatlariga mos kasbni tanlash imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu jarayonda psixologik maslahat xizmatlari muhim o'rin tutadi. Chunki har bir o'quvchining psixologik xususiyatlari turlicha va ularning kasbga munosabati ham farq qiladi.

Psixologik maslahat xizmatlarining mazmuni

Psixologik maslahat xizmatlari o'quvchining shaxsiy qiziqishlari, qobiliyatlari va imkoniyatlarini aniqlash, kasblar haqida ma'lumot berish, kasbiy rejalashtirish va yo'naltirishdan iboratdir. Maktab psixologi bu jarayonda o'quvchilar bilan individual va guruhli suhbatlar o'tkazadi, psixologik testlar orqali ularning ichki dunyosini o'rganadi.

Maslahatlar o'quvchining o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi, tanlovda qat'iy bo'lishiga yordam beradi. Bundan tashqari, ota-onalarga ham kerakli yo'l-yo'riqlar berilib, bolaga to'g'ri yondashuv shakllantiriladi.

Amaliy faoliyatlar va yondashuvlar

Maktablarda amalga oshiriladigan amaliy faoliyatlar quyidagilardan iborat:

- Kasbiy yo'naltirish testlari (Holland, Kettel testlari)
- Qiziqishlar va qobiliyatlar bo'yicha so'rovnomalar
- Kasblar tanishtiruv va kasb egalari bilan uchrashuvlar
- Psixologik treninglar va kasbiy ko'rgazmalar

Ushbu metodlar yordamida o'quvchi o'z qiziqishini anglaydi, kasbga oid tushunchalarni rivojlantiradi va tanlovni asosli qiladi. Maktab psixologining to'g'ri tashkillashtirilgan faoliyati ushbu jarayonni samarali qiladi.

Xulosa

Psixologik maslahat xizmatlari o'quvchilarning kasb tanlashiga ongli va asosli yondashishlariga yordam beradi. Bu xizmatlar individual yondashuv, psixodiagnostika va maslahat orqali o'quvchining kuchli tomonlarini aniqlab, unga yo'naltiruvchi rol ni bajaradi. Maktabda bu xizmatlarni kuchaytirish orqali o'quvchilarning hayotiy yo'llarini muvaffaqiyatli belgilashlariga katta hissa qo'shiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Holland, J. L. (1997). *Making Vocational Choices: A Theory of Vocational Personalities and Work Environments*. Psychological Assessment Resources.
2. Super, D. E. (1990). *A life-span, life-space approach to career development*. Jossey-Bass.
3. Musurmonova, O. (2018). *Kasbiy yo'naltirish psixologiyasi*. Toshkent: O'zbekiston pedagogika nashriyoti.
4. Bekmurodov, A. (2020). *Yoshlar va kasb tanlash psixologiyasi*. Toshkent: TDPU nashriyoti.
5. Qodirova, M. (2021). *Ta'lim va kasb tanlash: Psixologik yondashuvlar*. Samarqand: Fan nashriyoti.
6. Buxoro viloyati Gijduvon tumani 7-umumiy o'rta ta'lim maktabi amaliyotchi psixologi Gulnoza Najmiddinova Sadriddinovna